

Секція: *Економічні науки*

ГОБЛИК ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ

Д. е. н., доцент, перший проректор

Мукачівського державного університету

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Туристично-рекреаційний потенціал Закарпатської області є достатньо важливим з огляду на перспективу вдосконалення інвестиційного клімату в усіх чотирьох транскордонних регіонах, сформованих за участю регіону на кордоні між Україною та ЄС [1]. Проблеми з лісовими ресурсами Закарпаття полягають у недооцінюванні підходів до вибору варіантів технології рубання з врахуванням басейнової структури лісових насаджень, особливостей рельєфу та протиерозійних властивостей ґрунтів. У випадку порушень природоохоронних технологій рубання на крутих схилах, приводить до ерозій, зсувів, катастрофічних повеней. У процесі транспортування деревини нищать ландшафти, водні об'єкти, завдається шкода біорізноманіттю. Нищення лісових комплексів псує лісово-гірські ландшафти та зменшує туристичну привабливість регіону. Зменшення кількості лісів зменшує обсяги ловлення двооксиду вуглецю, і, відповідно, збільшена концентрація парникових газів спричиняє кліматичні зміни.

Місцеве сільське населення в більшості випадків не бере участі в плануванні, управлінні та легальному використанні лісових (та нелісових) ресурсів, не отримує вигод, фінансових доходів від сусідства з лісовими та заповідними лісовими територіями. Часто самі жителі беруть участь у незаконних вирубках лісів, тим самим сприяють виникненню побічних екологічних проблем (повені). Позитивний приклад залучення населення до дворівневого планування використання лісових ресурсів є в області

(села Нижній Бистрий та Богдан) [2]. Метод громадського лісогосподарювання полягає в залученні місцевого (сільського) населення до розробки стратегічного плану розвитку громади на основі природних ресурсів та операційного плану розвитку лісового господарства. Пілотні проекти по впровадженню методу громадського лісогосподарювання були виконані в рамках проекту FORZA та отримали підтримку населення та влади [3].

Досягнення сталого багатофункціонального ведення лісового господарства, в тому числі шляхом впровадження наближеного до природи лісівництва є нагальною потребою, оскільки ведення лісового господарства в основному зосереджується на вирощуванні лісу для виробництва деревини без зважання на багатофункціональність лісу. При сталому багатофункціональному веденні лісового господарства, окрім суто лісовирощування, чільне місце займає туристична, рекреаційна галузі та галузі, що пов'язані з використанням грибів, ягід, лікарської сировини, мисливським господарством. Господарювання за принципами наближеного до природи лісівництва вже багато років застосовується у країнах Європи і відрізняється від сучасного українського лісогосподарювання комплексним підходом до використання лісу через багатофункціональне ведення лісового господарства, яке включає в себе екологічні, економічні та соціальні потреби місцевого населення та держави в цілому [4].

Потребують зміни не тільки підходи до лісового господарства, а також й методи його ведення. Екологічно безпечним та необхідним є поступове впровадження рубок переформування та використання сучасної природозберігаючої техніки лісівниками. Це дозволить зберігати екологічні властивості лісу, біорізноманіття та досягати економічного й соціального ефекту.

Вирішенню соціальних проблем області сприятиме запровадження глибокої обробки деревини, залучення місцевого населення до такої діяльності, формування лісового кластера та кластерного менеджменту. Знову ж таки дані підходи не є новими для області, і декілька пілотних проектів уже було реалізовано в області. Рекомендаціями для Карпатського регіону в рамках запровадження кластерної системи управління є необхідність посилення ролі лісового кластера в напрямку деревообробки, дерев'яне домобудування, лісовий туризм та обробка недеревної лісової продукції [5].

На жаль, існуюча програма розвитку лісового господарства в області має на меті досягнення сталого лісового господарства, проте спрямована в першу чергу на досягнення економічних результатів та безперервну роботу лісгоспів та деревообробних підприємств і не визначає основні цілі регіональної політики в галузі деревообробки, до яких відносять впровадження сучасних технологій розробки лісосік та заготівлі деревини, якісне лісовідновлення та збереження лісів, поглиблення переробки деревини, створення нових виробництв та технічне переоснащення існуючих, створення кластерів. В подальшому в програмних документах в галузі лісового господарства необхідно передбачати досягнення балансу інтересів власників лісів, суб'єктів господарювання і місцевого населення, розвиток виробничої бази для збільшення обсягів недеревного використання лісів (грибів, ягід, лікарської сировини), поглиблення деревообробки, перевищення обсягів заліснення над вирубуванням, запровадження природозберігаючих технологій при заготівлі та вивезенні деревини.

Отже, для сталого розвитку лісового господарства сільських територій слід запроваджувати методи громадського лісогосподарювання, впровадження наближеного до природи лісівництва, розвиток таких елементів лісового кластера як деревообробка, дерев'яне домобудування,

лісовий туризм та обробка недеревної лісової продукції, збільшення обсягів заліснення та заповідання лісових територій.

Література:

1. Гоблик В.В. Внешнеэкономические связи в трансграничных регионах: опыт Украины и стран Евросоюза: монографія / В.В.Гоблик; Мукачевский государственный университет.- М.: ЦСП и М, 2015.- 318с.

2. http://www.forza.org.ua/fa/files/community_forestry_ukr.pdf

3. <http://www.forza.org.ua/index.php?mid=81&lch=ukr>

4. <http://www.forza.org.ua/index.php?mid=79&lch=ukr>

5. <http://www.forza.org.ua/fa/files/korotkyiklaster.pdf>